

Tóth Ágnes

Élni fogsz!

A csend rémes, nem bírom elviselni, olyan szörnyű magányt ébreszt bennem, mintha atomtámadás után egyedül én maradtam volna meg, de már nekem sem lenne sok hátra. Ha csak egy légy zümmögne, ha csak egy harang szólna, ha valaki káromkodna, rögtön jobban érezném magam. És egyszerre csepegni kezd a vízcsap: csöpp-csöpp... Igazán eredeti, emberi, közösségi gondolatok csöpögnek belőle. A fehér köd lassan letisztul, és feldereng a kórterem szögletes kontúrja.

Én nem vagyok beteg – ha csak lelkiileg nem –, itt mindenki operáció előtt vagy után van, de nekem csak egyvalaki fontos, és az a fiam.

Mindössze hétéves, és ezelőtt egy órával agyműtétje volt.

Bumm-bumm, dob-dob – rögtön kiugrik a szívem. De ki kell bírnom!

Ha eddig minden rendben volt nálam, hát ezután is úgy lesz, mert én egy abszolút optimista ember vagyok. Itt mindenkiben én tartom a lelket, na meg az ágytálat is mellé, mert egy gondozónő sem kukkantana be, ha baj van. Ezért aztán jó vagyok mindenkinek, a betegetől a takarítónőig, az asszisztensektől a főorvosig egyaránt...

Amikor a gyerek fejét beszakította a hinta, és egy köztelefon sem volt jó a környéken, akkor is szerencsém volt, mert az autóban, aminek a szélvédőjére vettem magam, egy orvos ült, és végigtépett velem a gyerekkórházig.

Csak miután leborotválták a gyerek vértől lucskos haját, akkor lettem igazán rosszul. Azóta is, minden este, ha behunyom a szememet, egy ötlejes nagyságú léket látok. A hiányzó csontdarab befúródott az agyáig, és az agyvíz minden szívdobbanásnál kilövellt az átszakított agyhártyán.

– Jaj, csak életben maradjon, csak éljen, éljen, mert ha meghal, belepusztulok! Mit nekem akárki: férjem, rokonok, ismerősök. A gyermekem éljen! Neki nem szabad meghalnia!

– Operálni kell – mondja az ügyeletes orvos –, de az agysebész éppen vidéken van, várni kell.

Várni! Várni, várni, mikor minden perc drága. Amikor minden perc olyan óriásira nő bennem, mint öregapó kertjében a csodaretek – hogy milyen hülyeségek jutnak eszembe... A gyerek fején olyan a kötés, mint kis Mukk turbánja. Hatalmas. Le lehetne festeni. Festeni! Egek, hiszen a munkámat le kell adnom holnap. Százötven bihari folklorikendő hever az asztalomon festetlenül...

– Nem, asszonyom, nem jöhet fel. Oda tilos!

TILOS! TILOS!

Ezt a szót már gyerekkorom óta gyűlölöm. Ez fenyeget! Megtilt! Kitagad! Megaláz! Eltitkol valamit! Legtöbbször az igazságot. Márpedig én szeretem tudni az igazat.

– Kérem, én meg akarom tudni az igazat! Micsoda? Hogy ne rángassam,

hogy nem vagyok civilizált? De mennyire az vagyok, mert ha nem lennék, akkor...

És a liftajtó összezárul az orrom előtt, és elrabolja tőlem a gyermekeimet.

Ólomfejemet a vállamra ejtem, amikor valaki erősen átfog, és a kijárat felé vonszol. A hatalmas ketyegőn, ami fenyegetésképpen az ajtó felé van szerelve, éppen tizenegy óra negyvenöt percet mutat a rengeteg mutató. Mindjárt holnap lesz. Hűvös van, didergek. Egy sárga 1300-as Dacia felé vonszolnak. Hát persze, ezt a hapsit állítottam le valahol az isten háta mögötti lakónegyedben, ahol lakom, 1986. október 4-én este hétkor.

Az orvos betuszkol, beszáll, gázt ad, és végigrepeszt a városon. Közben beszél, kérdez, én meg mondom: igen, nem... Hadd lássa, milyen értelmes vagyok. Kitesz a lakásom előtt, azt mondja, úgy hívják, hívják... És hívjam fel az izé telefonszámon, és majd értesítem, hogy van a srác...

– Nem, nem kérek nyugtatót – mondom –, nem fogyasztom, mert túl hiú vagyok.

Nem érti, ezért elmagyarázom, hogy ha ezt most beveszem, akkor reggelre egy csokor pattanás nő az orromra. A férfi nevet, megsimogatja hosszú sörényemet, és kijelenti, hogy akinek ilyen humora van, azt nem kell félteni.

Most látom csak, hogy fekete szakálla van, és alig fiatalabb nálam. Kotorászok a táskámban, és pénzt nyújtok át hülyén, mire összeszid, bevágja magát a kocsiba, és elroboz.

A lábam, az a két lábam, ami volt, vajon hova lett? Hogy miért nem tanultam meg a kezemen járni? Fenn a negyediken ég a villany. A férjem már

hazajött a délutáni műszakból. A szomszédok biztosan elmondták, mi történt.

Fel, fel, fel a lépcsőn, fel a fejjel. Jaj, vajon a gyerek él-e még? Jaj, csak bírja ki reggelig. Reggelig még sok van, pontosan nem tudom, mennyi, mert amióta megfürödtem az órámmal, azóta nem jár, és a javítása egy új óra árába belefér, de a pénz mindig másra kell...

A torkom úgy zörög a szárazságtól, mint az érett kukorica háncsa. Még néhány lépés, és beesem az ajtón.

Ami eddig történt, az borzasztóan megrázott, de ami most következik, az sem marad el mögötte.

A férjem rám támad, hogy én vagyok a hibás, mert nem vigyáztam a gyerekekre, és ha meghal, akkor meg fog ölni engem a két pusztá kezével. És vegyem tudomásul, hogy mindent, de mindent elrontottam: a tizenhárom éves rezsót, a tízéves mosógépet, a porszívót, a vasalót, a csapokat és az egész házasságunkat, mert szétszórt vagyok, feledékeny, rendetlen, és bár festeni meg verseket írni tudok, képtelen vagyok egy gombot normálisan felvarrni, és már elhagyott volna, csak a srác miatt maradt, de most megteszi!

A lábam, az a két drága jó lábam csak ne zsibbadna, csak ne reszketne annyira, de hiába fohászok, felmondja a szolgálatot, és én megjátszom a vízszintest a linóleummal...

Még csoda, hogy elférek. Ez a konyha olyan keskeny, hogy ha szemben állok az ablakkal – ahonnan a kilátás belátásra nyílik –, még azt sem tudom megmutatni, hogy mekkora halat fogott nagyapám '62-ben, mert a fal miatt húsz centit mindig le kell hazudnom belőle.

A párom átlép rajtam, és becsapja maga után az ajtót.

Az igazságtalanság, a megaláztatás és a düh tökéletesen talpra állítanak. Megiszom vagy fél liter vizet, és bevágom magam a póre fürdőkádba egy plédre. A gyomrom, mint a lift, a szívem teljes gőzzel működő dugattyú, a fejem darazsak fészke, torkom akasztott emberé. A félelem és az aggodalom téglái úgy rakódnak egymásra körülöttem, mint egykor Kómíves Kelemenné köré. Ateizmusomon léket üt a bizonytalanság, mint gyermekem fején a hinta, összekulcsolom fabotocskáimat, melyek az ujjaimat helyettesítik, és Istenhez fohászkodom, akiben nem hiszek.

Semmit nem alszom. Reggel a két szemem olyan, mint a csiga szarvacskája, és a bánat úgy ül benne, mint az a két hervadt muskátli a szomszéd ablakában. Benyit hozzám a kétségbeesés és gyűlölködés a férjem személyében, és elindulunk a végtelen úton a kórház felé, ami úgy bukkan fel a láthatár mögül, mint Isten sokszintű haragja.

A gyereknél komplikáció mutatkozik, ezért elrohanok a város másik végére, a megyei kórházba. Hat órát szobrozok az idegsebészetben, míg elkapom őt, a megye egyetlen agysebészét.

Áthozatja az osztályára a gyermeket. Keményen rám néz azzal a vad szemével, és közli, hogy beutalna a fiam mellé, de a vállalatom nem fog szabadságot adni.

– Utaljon be – mondom –, szabadfoglalkozású vagyok. Festő és költő.

Így bent maradhatok, és megkezdhetem hosszú távú vívódásomat az optimizmus és a pesszimizmus között.

A természet igazán jó tulajdonságokkal ruházott fel, mert másnap már én vigasztalok mindenkit, és

szó szerint az optimizmus gatyájába rázom az elkeseredetteket. Apró, de szellemes megjegyzéseim úgy sziporkáznak, mint a beszűrődő fényben a porszemecskék, és gyógyítóbb hatásuk van, mint az éjjeliszekrényekre készített nyugtatóknak. Az étkezésért mindennap fizetek, de ágyam nincs, csak ha kiürül valamelyik. Az éjszaka nagy részét széken töltöm el, és csak azért nem esem le, mert nem merek elaludni. Őrzöm a gyermekemet, aki úgy viseli agyában a csontszilánkot, mint régi hadirokkantak testükben a repeszdarabot.

Pár napot kell várnunk, amíg elkészül az agyröntgen. Az agy átvilágításához szükséges szer ugyanis elfogyott... Mi jöhet még?

Már mindenki ismer a folyosón. Férfiak és nők jönnek a gyerekhez látogatóba. Csokit hoznak, málnaszörpöt, szőlőt. Ő pedig csendben fekszik, nagy kék szemét néha kinyitja, és látom rajta, hogy nagyon hálás.

Bátorítanak, vigasztalnak. Szörnyűbbnél szörnyűbb eseteket mesélnék nekem, amiből mindenkit kigyógyított a Doki. Ő pedig berobog minden reggel fél kilenckor és este hétkor menetrendszerűen. Olyan, mint egy pogány isten. Mindenki fél tőle, tiszteli. Amikor nem látjuk, agydaganatokat, vérrögöket halász ki emberi koponyákból, gerincsérvet műt, elszakadt idegszálakat varr össze, és ki tudja, mi mindent csinál még. A negyedik este, a vizit után megkér, hogy másnap reggel ne adjak a gyereknek enni, mert megoperálja. Megmutatja a filmet, és rábök a foltocskára, ami a csontszilánk sziluettje.

– Fel a fejjel, nem lesz semmi baj – mondja, és bátorítóan rám kacsint. Én

meg csak állok, állok, mint aki oda-kötött, míg rám nem kiált és be nem zavar a terembe.

Nem én fekszem az éjszakában. Az éjszaka fekszik bennem, és olyan sötét-séggel áraszt el, hogy megvakul tőle a szívem, az agyam és minden idegsejtem. Ha lenne valaki, aki megfogná a kezem, aki átölelné és bátorítana, sokkal könnyebben átvészelném a sötétséget...

És eljön a reggel, és eljön sok-sok ember. Az én kórtermemből, a 441-esből, a 442–43-asból, a 444-esből. Úgy sorakoznak a műtő folyosóján, mint fecskék a villanydróton, és fogják a kezemet, átölelik a vállamat, bátorítanak, és ez nagyon-nagyon megerősít. Most érzem csak igazán, milyen jó közönségben lenni, milyen jó, ha az embert szeretik.

Nyílik a műtő ajtaja, és kitolják a hatalmas kerek ágyat. Rajta a gyerek olyan, mint egy apró halott. Beteszik az ágyába, én meg leülök mellé, és abban a pillanatban minden, de minden tökéletlenül összekuszálódik bennem.

A csend rémes, nem bírom elviselni, olyan szörnyű magányt ébreszt bennem, mintha atomtámadás után egyedül én maradtam volna meg, de már nekem sem lenne sok hátra. Ha csak egy légy zümmögne, ha csak egy

harang szólna, ha valaki káromkodna, rögtön jobban érezném magam.

És egyszerre csepegni kezd a víz-csap: csöpp-csöpp-csöpp... Igazán eredeti, emberi, közösségi gondolatok csöpögnek belőle. A fehér köd lassan letisztul, és feldereng előttem a kórterem szögletes kontúrja.

Én nem vagyok beteg – ha csak lelkileg nem. Itt mindenki operáció előtt vagy után van, de nekem most csak egyvalaki fontos, és az a fiam. Mindössze hétéves, és ezelőtt egy órával agyműtéten esett át.

Lassan kinyitja a szemét, kábultan körülnéz, a fejéhez emeli a kezét, nyöszörög, csattogtatja a nyelvét. Megitatom. Megmosom az arcát, és figyelem, figyelem minden apró rezdülését.

Tisztulni kezd a tekintete, megálapodik rajtam, nagy-nagy szeretet ül benne. Mozgatja az ajkát, szavakat formál, és lassan, halkán, szaggatottan, de érthetően felteszi a legfontosabb kérdést:

– Anyu, élek?

Most sírom el magam először. Ráhajolok forró arcocskájára, megcsókolom, és a fülébe súgom csupa nagybetűkkel:

– Igen, élsz, és most már örökké élni fogsz!